

LA TORERA

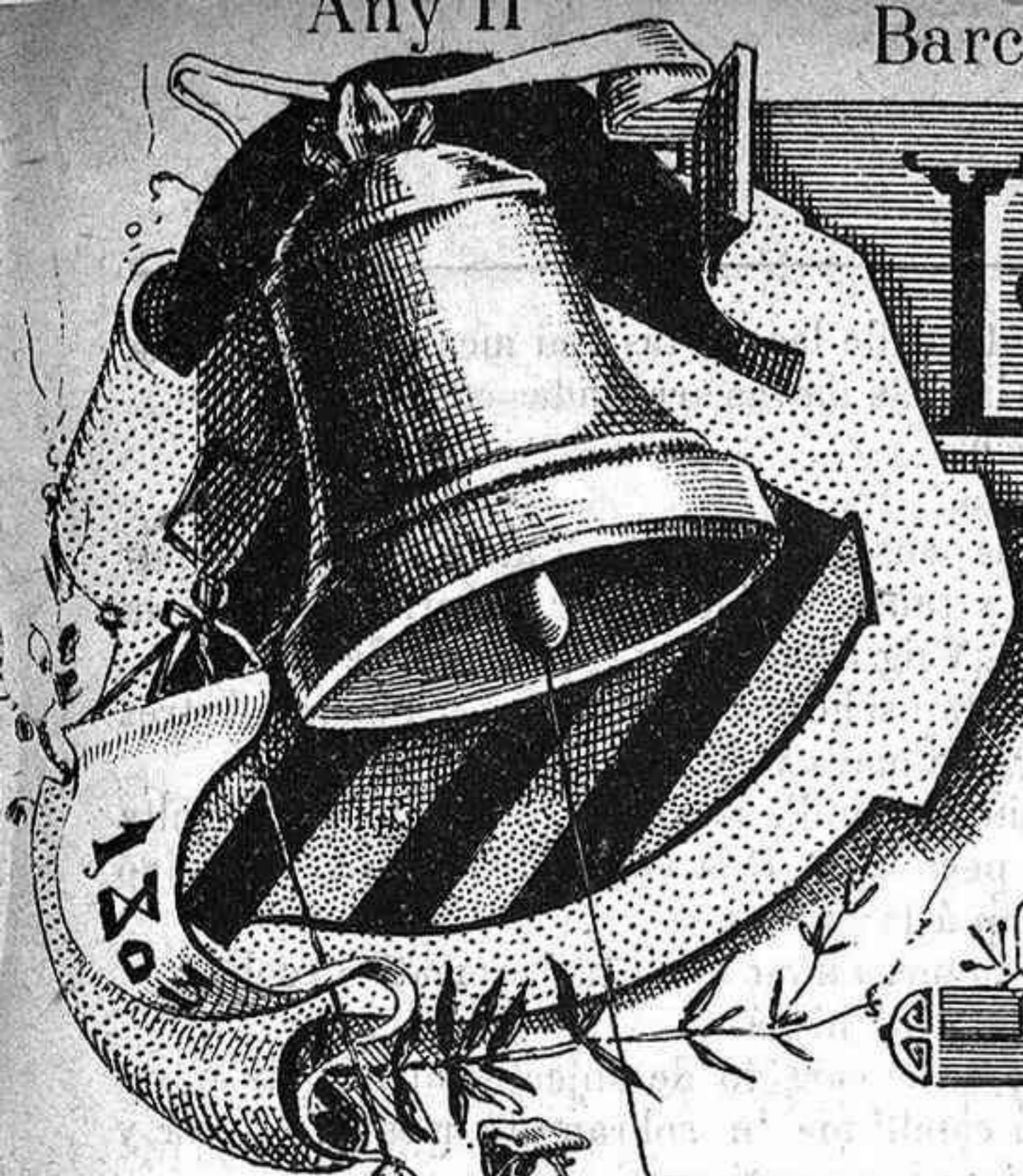
SETMANARI CATALÀ

FESTIU IL·LUSTRAT Y LITERARI

10 CENTIMS lo número per tot arreu.

Preu de subscripció 2 Rs al mes.

REDACCIO, San Pau, 56. L'EC

Soch cantanta, ben formada;
 de reputació excelent
 per tot lo mon proclamada;
 y proteixejo al jovent
 de la primera volada.

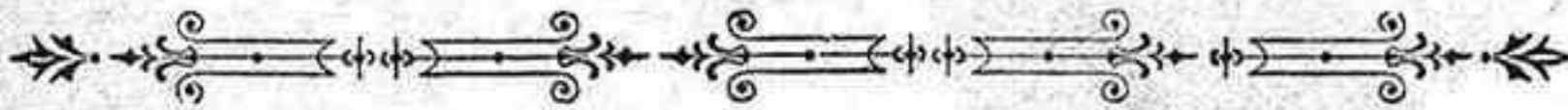

SUMARI

TEXT: Virtuts á pes II, per Pau de la Laya.—Cuadrets, en vers per Jaume Roig y Cordoní.—Una escena de platea, escrita en vers per Ramon Fábregas.—Noticias Marítimas.—Cantars per J. Casanova y V.—Mossen Vicens per Francisco Sera.—Espigoladas per J. Abril Virgili.—L' esquenà, escrita en vers per Joseph M.ª Codolosa.—Teatros, per Un cómic retirat.—Campanadas.—Telegramas, Correspondencia y Secció de Trenca closcas.

GRABATS: Una estrella cantant per Punts suspensius.—Género Flamench y Género Francés (contrast) per F. Gomez Soler.—Almerinda Soler Di-Franco per Punts suspensius.—Divendres Sant y Los Deus del Olimpo per F. Gomez Soler.—Toreros de la Riva per Cilla.

FOLLETI.—La Nit de Reys per Frederich Olivé.—Fugidas per Joaquim Ayné Rabell. Ilustrat per A. Cardunets.

VIRTUTS A PES

II

QUELLA véu misteriosa y estridentia que venint de lo carrer, venia tan inusitadament á tocar *llamada y tropa* en los susceptibles timbals de las orellas mevas, la llansaba un home alt y sech, espellifat y brut que carregat d' un grandíssim sach y á la má unas rovelladas y antigas balansas, passava altiu y magestuós com si estiguès convensidíssim de son poderós encis y de que res, fos lo que fos, podia escapar de las suas grapas.

¿Quí era aquell personatge? ¿era un condempnat de *Lo inferno del Dante* que venia á mostrar á la humanitat lo pesadíssim feix de sos crims y apostasías? ¿Era lo Temps destructor, que carregant ab las miserias y vanitats humanas anava á portarlas al molí de la naturalesa, per esmicolarlas y donarlashi vida altra vegada? ¿ó bé, era la justicia, la estricta justicia que venia á decomisar las obras dolentas de las bonas, pera llensarlas en lo avern de la exacració pública. No sé quí era, sols se que al veure sa estranya y dominantia figura, inconscientment deixí escapar de mos llábis dos crits, un d' admiració, y un altre de ¡pujeu! No havian trascorregut cinch minuts encare quant ja per la escala ressonaban las sevas petjadas que repercutian en lo méu cor com si fossin ma propia conciencia. De sopte obrintse de bat á bat la porta del meu quarto, se presentá als meus atónits ulls aquell atlétich ser, revestit de tota sa potestat y magnificencia, entaulantse entre los dos, lo següent diálech:

—¿Què voleu?—vá dirme.

—¿Quí sou?—vaig preguntarli.

—¡Lo drapaire!—respongué.

—¡Drapaire! vaig dir jo admirat.

—Sí, lo drapaire, ¿teniu res per vendre?

—¿Compréu? ¿y qué compréu?

—Compro draps, ferro vell, vidre trencat, arám, llautó, paper y... etc., etc.; teniu alguna cosa d' aqueixas, bon home?

—Res tinch de lo que habèu dit,—vaig dirli dirigint una escudrinyadora mirada per tots los àmbits de lo meu rebost (álias pis) ahont no hi havia mes ferro que

‘l de las frontisas de las portas, ni mes draputxos que los que cobrian las mevas arrugadas carns.

—¿Y dónchs?

—¿Y doncas?

—¿Què vos penséu que no tinch altre feyna, que pujar vuitanta y tants esglaons per entornarmen ab la boca aixuta? ¡Veig mestre que estèu molt de broma!

—¿Quí, jo? Y tan si ho estich... mirèus per menos de tres céntims daria la meva pell al diable.

—Si fóssiu un conill, sense ser jo lo dimoni, tal volta fariam fira, pero are... Deu vos ampari, y al dir aixó se dirigia cap á la porta.

—¿Pero, home, ahont anéu tan cremat? Escoltéu.

—Escolto, ¿Què hi há?

—Mirèus, si bé careixo de objectes atrotinats é inservibles en cambi me ‘n sobran de mes preciosos y potser... potser vos convingan.

Al sentir la paraula *preciosos* deixá lo sach en terra y ab la l' ànsia de la avaricia exclamá. ¡Veyám! ¡Veyám!

—En primer lloch ‘guardo una fé inmensa no tacada may per lo baf de la malicia ni la negror del pecat, una fe que com reliquiari sant, amoreseix y endolsa las amargas y cruas penas que m' agreuan; ¿qué vos sembla?

—Que no fá per casa. La fé en lo *temps de la picó* era un género corrent; per la fé se feyan cosas molt grans y fins per ella rostian á ‘ls homes com si fossin patatas y are la pobre no serveix ni per socarrimar la cuixa d' un pollastre tísich.

—¿Y una esperansa, mes tendre y riallera que la claror del auba, una esperansa que me guia y alenta, que sempre que la desesperació m' empeny al ateisme, me deté y ‘m diu: No es hora encare. Deu te mira!

—No estich pas per esperansas, *la esperansa es verda y lo vert* es menjar *de ruchs*, ha dit un autor... ab aixó, confiteula que á mi no m' omplen las verduras.

—¿Y un amor sacratíssim que com joya preciada guardo en lo fons del meu cor; un amor tan pur com lo perfum del lliri y tan inmens com la immensitat mateixa.

—¿Escolti, que fá romansos vosté?

—¿Per qué m' ho preguntéu?

—Pe. que fá estona que m' ho penso ab la manera y modo de parlar que té y sobre tot perque porta los cabells á coll y bé.

—Sí, só poeta per desgracia meva; y si no faig romansos are, n' he fet moltas vegadas... pero deixéu que vos enumeri lo que me queda per vendre. ¿Voléu una caritat?

—No soch cap pobre.

—¿Voléu una vergonya?

—¿Qué ‘n faria de semblant trasto?

—¿Y una amistat?

—¡Quína mentida!

—¿Y una dignitat?

—Ja no s' usa.

—¿Y una gloria?

—Si me la dona barreijada ab carn, potser l' aprofitaré.

—¿Y una conciencia?

—*Nada, nada*, res de quant ha dit me serveix, sent aixins ab aquesta vegada que l' he vist y un altre serán dugas; estiga bonet.

—Esperi, esperi.

—Miri que perdo ‘l temps y lo temps es plata.

—Pero escolti jo ja l' he dit tot quant tenia per

vendrer are vosté ensenyim qué 's lo que compra, y aixís ho sabré per un altre vegada.

—Te rahó, veigi aquí ho té, y abocant tot lo que portava á dins del sach presentá á ma vista un conjunt de objectes, retalls y andróminas disposantse á ser-

virme de Cicerone, si es que valia, fer un *viatge filosófic* per entre tanta enderga.

PAU DE LA LAYA.

(Continuará.)

Cuadrets

L' autor que ha compost un drama, que 'l públich reb ab desdeny fentli perdre fins... lo seny per lo difús de la trama.

Si aquest autor, donchs s' esclama perque 'ls crítichs de debó, critican sa producció dient lo molt dolenta qu' es:
¿No es veritat aimada Ignés: que 's un gros cap de meló?

Aquell home, que un poeta s' precia de ser, dels bons, no saben ni fer *cansons*; ni com se fa una *lletreta*, aquell, que ni una *cuarteta* ha escrit, que algo hagi valgut, ni en sa vida ha sapigut fer un *Sonet* que algo valgués:
¿No es veritat aimada Ignés que aquell home es un llanut?

Lo crítich *mordás* que diu ab mals modos que lo drama es dolent de forma y trama y éll dolents dramas escriu....

Y lo poeta *caganiu* qu' escriu *saben per sabent embeija algo y descriguent*, de las musas per martiri:
¿No os sembla qu' está en presiri fóra está en son element?

Aquell que donas casadas s' alaba d' haver rendit, dihent: que mes d' un marit las ha dut, per ell plantadas; aquell que nenas honradas descredita ab sa *ponzonya* y ab *ficcio* bastant *bizonya* fa un mal, que no s' cura mes:
¿No dirias que es Ignés: un valent poca vergonya?

L' actor que molt baladreija al desempenyar un paper, y no fent l' ho que ha de fer als demés actors embeija.

El que de *bombo* es rodeija y en lloch de ser estudiós surt al carrer per fer l' os critiqueijant als demés:
¿No es veritat aimada Ignés que te lo cap bastant gros?

Y per fi, per acabar l' home que com jo, 'l temps pert ab mes ó menos acert descriguent lo mal que 's fá; l' hom que com jo parla clá per fer al públich un servey y es separa de la lley deixant trevall y dinés:
¿No es veritat aimada Ignés que dels burros, es lo rey.

JAUME ROIG Y CORDOMI.

UNA ESCENA DE PLATEA

Una tarde en un teatro un *arrossaire* hi va anar y 's va asseure á una butaca sense haverne comprat cap. Al cap d' un rato que hi era hi vá aná un senyó enguantat y li digué ab molts bons modos:

—Feume l' obsequi company d' axecaus d' aquest assiento, que soch jo qui l' ha llogat.

—¿Quí jo? No 'm dona la gana.

—Miréu que aniré á avisar á un empleat del teatro y d' aquí os farà aixecar.

—Encar que avisin á tota la guardia Municipal,

lo que 's á mí, ja li juro que d' aquí no m' en treuran.

—Donchs ja ho veurém si os ne trehuen, diu l' altre molt enfadat.

Y sortintsen cap á fora cremat fins al punt de dalt, va torná al cap de poch rato junt ab un municipal decidits á treure 'l *mano* d' aquella localitat.

Pero es varen endur chasco no poguent son fi lograr, perque al ser á las butacas l' altre ja se 'n bia anat.

RAMON FÁBREGAS.

NOTICIAS MARITIMAS

Lo llaut "Concejál d' ofici,, capitá "Precaucions,, está carregant á gran pressa tot lo fato que pot, per poder deixar port avans que descarregui lo temporal qu' amenassa desencadenarse.

Segons opinions de mariners vells, li queda temps de fer lo feix.

Ha sortit per "Buenos Ayres,, lo vapor "Ensarro-nada,, carregat d' emigrats. Los passatjers tenen magníficas cambras ab vistas al mar, galeta ab *inquilinos* y pollastres de barril.

Podrán beurer aigua fresca (de mar) á tot hora.

Han sortit de Valencia y Alicante varios barcos carregats de matsinas per matar ratas en forma de cigarrs.

Ho advertim per que no hi hagi equivocacions.

CANTARS

Si ton cor tant impassible fos un cóssi de bugada, ¡quánts amors noya, hi tindrias, plens de tacas de *carbassa!*

Tothom ne diu que jo porto á coll-y-bé los cabells. Y ningú es capás de dar-me trenta céntims pel barbè.

Sempre que veig lo teu rostre tant hermós y angelical, estich pensant, Doloretas, perquè 'm surten tants de grans.

J. CASANOVA Y V.

Género Flamench

...
y le cosió los calzones
que había roto el animal,
por arriba, por abajo,
por delante y por detrás.

Género Francés

Place! place allons les gommeux
Layssey passer Polydore et Camille
Pour danser surtout le quadrille,
y en apas deux qui soient plus légers qu' eux

MOSSEN VICENS

INCH un cosí capellá, de la part de la dona, qu' es un bon home de cap á peus en tota la extensió de la paraula.

Cada any per lo seu sant (San Vicens Ferrer) vé á passar uns vuyt dias á casa méva. Si val lo dirho, aquestos vuyt dias son los mes felissos que passém durant la temporada. ¡Y ab quín gust lo reb la Francisqueta! Y jo, també, ho confesso ingenuament. Primera, perque s' ho mereix y segonament, perque 'n veyentla á n' ella contenta, jo m' hi enlluherno.

Aquestos dias l' havém tingut á casa. Nos vá portá unas quantas taronjas sense pinyol, unas quantas figas secas, uns quans atmetllóns, es dir, de tot un poch. Ja sab ell molt bé que 'ns agrada molt aquesta classe de fruyta.

La Francisqueta, no hi veu de cap ull, de satisfacció... Y, la veritat es que tots dos 'ns esforcém sumament, no sols pera que 'l cosinet capellá no rebi la mes petita sombra de disgust sino perque quedí completament satisfet. Esplicaré 'l perquè de la cosa.

Gracias al seu inusitat carinyo y á la seva iniciativa podém veure junt ab nosaltres un nen y una nena hermosos com poms de flors; gracias á mossen Vicens jo y la dona gosém de felicitat, á casa nostra pareix una bassa d' oli. No es estrany, donchs, que l' apreiciém.

Havian passat quatre anys sens que jo y la Francisqueta haguessim tingut sucesió ¡ni pensarhi! Nos trobavam sols lo mateix que 'l dia que 'ns varem casár.

Lo cusinet, qu' es rectó d' un poble de la provincia de Lléyda que may hi pogut anomená, 'ns venia á veurer com vé cada any, dés que som casats. A la meva dona sempre l' hi ha portat lley... y á mi també. Som los dos que aprecia mes de tota la familia. ¡Quin santhome!

Parlant de si teuiam algunrorro ó si á lo menos hi havia probabilitat de tenirne, li vareig dir mitj contrist:— "Lo nostre matrimoni, per lo que 's veu, ha resultat es-téril. Tot ho tenim, no 'ns falta re; dinés, goig, felicitat ¡pero es tan dolsa l' esperansa de poguer tenir familia, que fins avuy Deu no 'ns l' ha volguda doná.,,

—No culpis á Deu, me respongué. "Quí sab... Ajúdat „y Deu t' ajudará. Quí sab si cambiant d' aiguas... A „vegadas dona resultat, influeix molt. Al puesto téu jo „ho probaria.,,

—Ja li deya jo, afeigi la Francisqueta. Jo tinch una amiga que l' altre dia m' ho explicava: Va está sis anys sense tenirne cap y, á la fí, mudant de clima.... No 't sembla Nofre, si 'ns anavam á passar una temporada ab en Vicens?... Ell ray que té la casa bén espayosa. No hi farém cap nosa, no.

—Per mi no hi trobo cap inconvenient. Si tú ho vols y ell hi vé bé... endavant. Ja sabs que lo meu gust es lo teu.

—Si 'n teniu ganas jo us rebré ab molta satisfacció. ¡Vaya, no faltaria mes sino que... digué mossen Vicens.

—Ja está dit, interrompí la dona de casa.

Y, cap allá falta gent.

Nos vá tractá com á reys.

Al dematí sortia jo y dos ó tres més y 'ns anavam á cassá. A mi 'm diverteix moltíssim la cassa. Lo rectó 's quedaba á dir la missa y la Francisqueta per no fa-

tigarse tant perque á la tarde sortiam tots plegats, se quedaba á oir la missa y fe las feynetas de casa.

Al cap de tres messos de estar allí la méva dona vá posarse en cinta. Várem celebrar aquest aconteixement fent un ápat á una fonteta de per allí á la vora.

Passat un mes, 'ns en várem tornar á casa.

Lo dia del bateig lo cosí vá venir á presenciá l' es-pectacle com de la familia. Tingué 'l goig de veurer ba-teijar al primer fill... meu.

Va passá un altre any y pe'l mateix temps tornarem á visitar-lo. La dona va tornarse á embrassar y tingue-rem una nena.

Mentres no se 'ns en mori cap, vaig dir á la dona, ja 'n tenim prou. En tal cas, ja sabém lo que tenim de fer; aná á veure al teu cosí.

Aquí está tot.

¡Figurintse! ¡quí es que no l' estima á aquest simpátich capellá. Perque la veritat es molt simpátich.

Y lo que mes m' admira d' ell es que se estima las nostras criaturas igual que si fossen fills seus. ¡Pobre mossen Vicens!

Després dirán que tots los capellans son dolents.

Totas las reglas contan excepcions.

Y una d' aquestas es la del meu cosí capellá.

FRANCISCO SERA.

ESPIGOLADAS

—Y donchs, que ja no tens cria de cunills are?

—No 'n fá poch de temps...

—?Y aixó?

—Va morirse 'm lo mascle.

—Ay, ay; fá molts dias?

—Jo ho crech! fins los petits ja s' han tret lo dol.

—Reparas quín sol mes bonich fá? deya un cessant á un altre; talment convida.

—Si al menys nos convidés á dinar...

A un home molt tímit, un dissapte varen robarli los cuartos.

Vingué l' altre dissapte, y ell com si rés... torná á passár p' el mateix puesto, de lo cual se deduheix cla-rament que tornarian á robarsli.

Efectivament váren tornarhi: dienthi los lladres ab tota la barra. Home, sou molt gandúl, aquesta setmana habeu guanyat menos cuartos que l' altre.

Un xicot se confessa d' haver pres á son pare un puro d' estanch.

Mala carrera comensas, digué el capellá, mes ja qu' es lo primer furt, per penitencia...

¡Com s' entén per penitencia? En vol mes que fu-marsel? jo crech que va junta ab la mateixa culpa.

Cert Doctor visitá un malalt molt aficionat á menjar esbarginias.

—Desde are li privo absolutament que 'n menji.

—Per qué?

—Perque ¡li farían mal, es un menjá molt calent.

—Aixó ray, contestá lo malalt, antes de fregirlas, que las posin en fresch.

J. ABRIL VIRGILI,

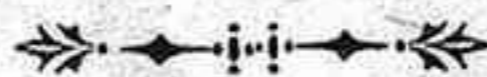
LA TOMASA.

GALERIA DE CELEBRITATS

Almerinda Soler Di-Franco

D.ª ALMERINDA SOLER DI-FRANCO

Veü, gallardía, figura
interessant, y talent
son en son ser complement
priviligiat de natura.

Jardins enters son de flors
lo qu' entorn de son cap véus,
y formigueja en sos peus
un aixám d' admiradors.

L' ESQUENA

Un «Tenorio contrahecho»
corriendo en pós de unas faldas
hace de la espalda, pecho,
por guardarse las espaldas.

El Autor

L' esquena, part posterior
de tota persona humana,
sembla que no 's recomana
pera lluhirsi un escriptor;
pero no es aixís, lector,
jo provaré á ma manera
habente dat casi entera
tota la forma del home,
que 's presta tant á la *broma*
p' el *davant*, com p' el *darrera*.

Desde 'l *cap* fins als *talons*,
siga *tort* ó siga *dret*
lo nostre *cós* p' el *discret*,
es una *casa* ab *balcons*,
finestras y *habitacions*
mes ó menos importants,
y tant are com avants
com que las cosas s' imitan,
compendrás p' el *pis* que *habitan*
quins son los seus *estadants*.

Seguint l' ordre natural,
mans y *peus* son la *botiga*
qu' habita l' *industria* amiga
de conservá 'l *capital*;
ocupa 'l *pis principal*
ó *ventre*, qui no ho fá aixís,
puig sols menjant es felís;
viu en lo *pil* la *noblessa*
y l' *honor* y la *sabiesa*
en lo *cap*, qu' es l' últim *pis*.

Pero com lo *frontispici*
d' aqueix *edifici* *humà*
ja l' has pogut admirá
gracias á lo meu *judici* (*)
perque de tot l' edifici
ne tingas coneixament,
te 'l mostraré *incontinent*
d' *esquena*, que lo important
habentlo vist de *llevant*
es que 'l *vegís* de *ponent*.

A manera d' *armadura*
feta d' *encorvazts* *llistons*
perque l' *cor* y los *pulmons*
tingan protecció segura,
ens ha donat la *Natura*
ab l' *esquena* un mur tant fort,
que no l' enfondra 'l dolor
ni lo fa *vinclar* cap pena,
per xó l' home á na l' *esquena*
sempre fá carregá 'l *mort*.

Y sent la més ignocenta
part que 'n tot lo *cós* tením,
rebaixantla 'ns divertím
sempre que ocasió 's presenta;
si alguna *burla* s' intenta,
si d' algú 's *tatxa* una *tara*,
si la *calumnia* dispara
lo seu *fitbló*, sense *esmena*,
ó solém ferho á la *esquena*
per por de ferho á la *cara*.

(*) Tant *critich* com *humoristich*, qu' hi fet
dels membrs humans.

Si per *cás* un *desengany*
ens ve la *ánima* á ferí,
després de molt *exibí*
lo *dól*, *plorant* ab *afany*,
encare no pasa un any
veyent que 'l *dol* *envenena*
y que val mes *goig* que *pena*,
enfardallat lo *dolor*
fent *nosa* en lo nostre *cor*
ens lo *tirém* á l' *esquena*.

Quant *saludar* ens sap greu
aquí no volém *tractar*,
d' *esquena* ens solém *girar*
com á *mostra* de *menys-preu*,
qui vá de *visita* y seu
d' *esquena* á alguna *persona*
es cosa que no s' *abona*,
falta de *cultura* es,
com si poca cosa des
aquell que l' *esquena* *dona*.

Fins en lo *Congrés* un dia
cert *president* de *ministres*
cansat de *tocá* 'ls *registres*
que 'n la *seva* *veu* tenia,
convensut que no podria
sofocar un gran *motí*
que 'l volia *contradí*,
fent *ridícula* la *escena*,
va dir *girantse* d' *esquena*:
me las dén todas aquí.

Y aixó prova patentment
que l' *esquena* está de *pega*
desd' el mer fet qu' *arreplega*
tot alló qu' un no *consent*.
lo que 'ns causa *sentiment*,
disgustos de tota *mena*,
la *vergonya* que 'ns fá *pena*,
la *virtut* que no *aprofita*,
la *culpa* que sempre *irrita*,
tot va á *parar* á l' *esquena*.

Válgali que un bon *puntal*
te l' *esquena* ab las *costellas*
y per mes ajuda d' ellas
la *columna vertebral*;
Mes *jay!* á voltas poch val
sent lo *pés* *inmerescut*
que siga 'l *puntal* *gruixut*...
si per élla un hom' no *mira*
y á l' *esquena* tot s' ho *tira*,
vé que 's torna *geperut*.

Y un *geperut* si vol *viurer*
tres vegadas *mártir* es,
mártir perque més á més
de patir á tots fá *riurer*,
mártir perque no 's *véu* *lliure*
de lo *gep* per mes que vol,
mártir perque sens *consol*
la *sort* l' obliga á que *duga*
la *closca* com la *turtuga*,
l' *esclofa* com lo *cargol*.

Mes que *Cristo* es *desvalgut*
lo *geperut* ab sa *creu*,
Cristo tingué un *Cirinéu*
y aqueig *trist* may n' ha *tingut*.
De tothom *Cristo* es *planyat*,
l' altre *incita* la *rialla*,
tres horas *Jesús* *trevalla*
patint en la *creu clavat*,
y el *gepich* hi está *encostat*
del *bressol* á la *mortalla*.

«De los pecats de los pares
«los fills ne van *geperuts*;»
No sembris *ingratituds*
si no vols que 't neixin *taras*,
las *burlas* se pagan *caras*;
hi ha molts que fant *esqueneta*.
perque pugui qui 'ns *apreta*,
y no falta qui li agrada,
doblegar molt l' *espinada*]
per viure ab l' *esquena dreta*.

Molta part dels sers humans
tením un *Os* en l' *esquena*.
que l' *Os Bertran* s' *anomena*
y ens *paralisa* las *mans*.
Ni metjes ni *cirurgians*
han descrit un *os* tant *gros*
que 'ns obliga á está en *repós*,
mes fins *callarho* la *ciencia*
será sempre una *evidencia*
que 'ls *ganduls* tenen molt *os*.

Per ser d' *esquena*, las *pollas*
mes *dretas*, portan *cotillas*
totas *plenas* de *barnillas*,
de *llassos* y *penjerollas*,
En Clausolles ne fá ab *mollas*
á tothom que be li *paga*
per *veurer* si un *gep* *estraga*,
mes, si be l' *esquena* 'n *reb*,
al que *Deu* li *dona* un *gep*
difícilment sé l' *amaga*.

«Es l' *Elena* molt hermosa (*)
«sobre tot *vista* d' *esquena*,
deya un que *Tom* s' *anomena*
fentne una *idea* *xistosa*,
ben clara *veurá* la la *cosa*
aquell que hi tinga *interés*,
dir, *vista* d' *esquena*; es
una *negació* molt *trista*,
que vol dir que no l' ha *vista*
puig l' *esquena* no *veu* *rés*.

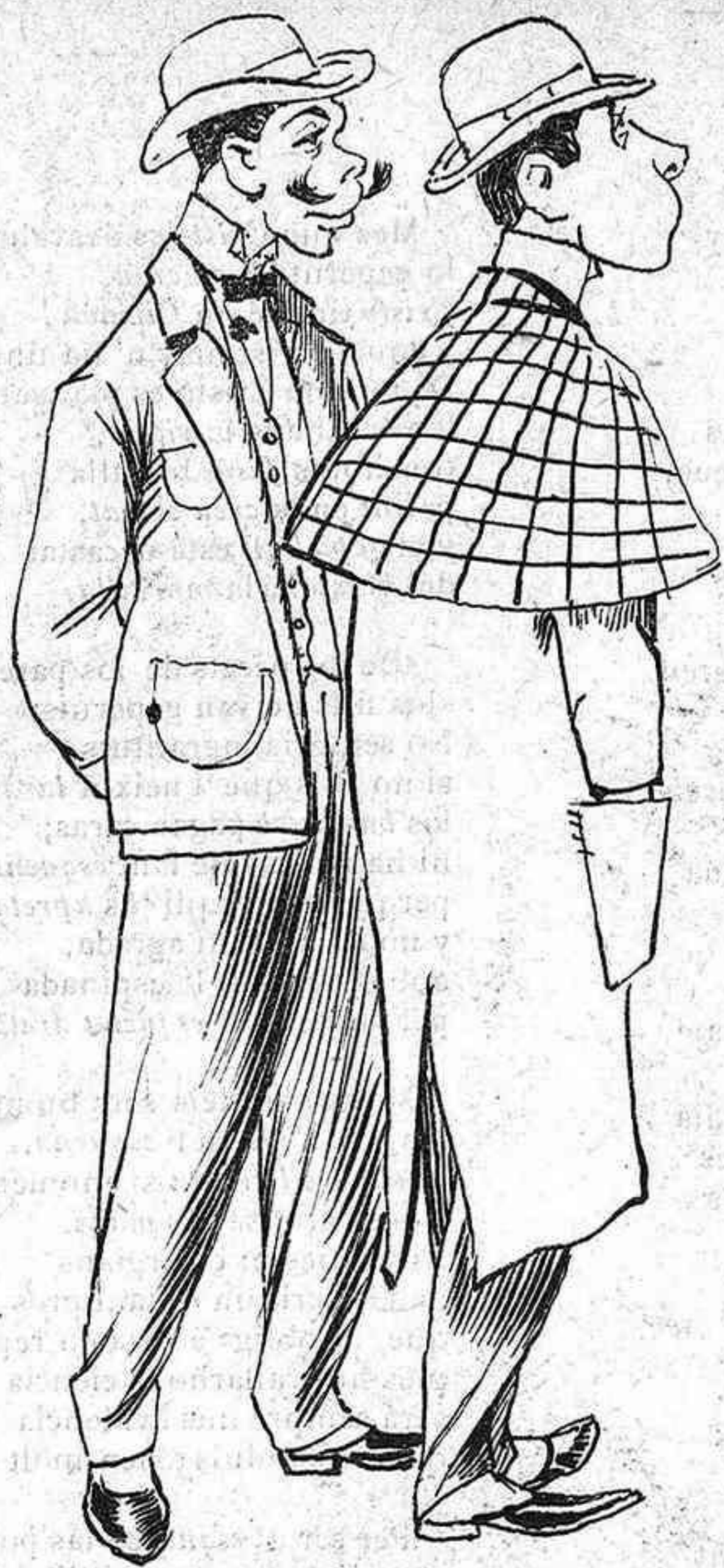
Ab aixó, *sabi*, *erudit*,
simpálich, *critich*, *prudent*,
magnífich, *intelligent*,
lector, si acás m' has *llegit*
y te 'n *veus* *apanadit*
tira á l' *esquena* la *pena*.
Y digas á boca plena
que si un dia, molt *capás*
me *váres* *veurer* de *Nás*
avuy sols m' has *vist* d' *esquena*.

JOSEPH M.ª CODOLSA.

(*) Epigrama que tregué premi en lo *Niu*
Guerrer y fou publicat en un llibre titulat,
(Alló.)

Finis.

Divendres Sant

Dehuen anar á cullir farigola.

Potser van á cullir farigola.

Després de cullir farigola.
(L' altra parella encara en cull.)

Los Deus del Olimpo.

Cupido y Venus

Baco

Minerva y Marte

Teatros

PRINCIPAL.—Ab bon peu ha entrat la nova companyia Vico-Calvo. Diu menge per debut, se representá *La Aldea de San Lorenzo y Otello*, fent sa primera surtida los actors senyors Gimenez y Vico, essent saludats ab un prolongat aplauso al presentarse per primera volta en escena. En lo transcurs de la obra se vejéren sumament aplaudits per l'acertab que interpretaren los difícilíssims papers de Cabo Simon y Otello. Del Sr. Vico debém mencionar la trágica mort que fá en la última de las produccions ditas; tothom sab ab la maestría que sab simular la mort, pero en cap obra lo haviam vist á tanta altura, com en aquesta. Rebi nostre aplauso.

Lo dilluns y per debut de D. Ricard Calvo se representá *Jorge el Armador* essent també saludat ab un interminable aplauso demostrantli lo públich l'agrado ab que 'l veyá. A causa de la mort del seu jermá lo malhaurat (D. Rafael) ha tingut de omplir lo vuyt que ha dexat tan notable artista y á fé que quedá la concurrència sumament sorpresa al observar los progressius adelantos que se li notaren en lo desempeny de las principals escenas de la obra. Avuy per avuy no sabém pas de cap altre actor que pugués dar una interpretació superior y ni potser igual al paper de protagonista de la que ell ab son talent hi sab donar. Los mes inteligents qu' havian tingut lo gust de veurer interpretar dita obra per lo creador de la mateixa, D. Joseph Calvo, (pare de tota la familia Calvo de eixa companyia) no sabian veurer cap diferència y estaban conformes tots los parers, en asegurar que havia hereditat del seu pare todas las condiciones artísticas que per tal obra desarrollava. Al resenyar eix dato, creyém fer vera justicia y adherirnos á l'entusiasme ab que 'l públich vejé la nit del dilluns la difícilíssima execució que hi dona lo notable D. Ricard.

S' está preparant *Vida alegre y muerte triste*, *Sancho Garcia*, *Lo sublime en lo vulgar*.

Per dimars estava anunciat l'estreno de *La ley natural* que per repentina indisposició de la Sra. Guillen tingué que aplassarse, executantse en son lloch lo preciós drama de Ayala *El tanto por ciento*.

NOVEDATS.—Durant las passadas festas de Pasqua, s' ha representat *El Cardenal y el judio ó la hebrea y La fuerza de la conciencia*. Com ditas obras son de las que hi está mes acertat en son desempeny lo Sr. Tutau no 'ns estranyá lo molt aplaudit que 's vejé en las escenas mes culminants d' abdós dramas. També se feren acreedors al aplauso del públich las Sras. Mena y Sala y los Srs. Pigrau, Oliva, y Garcia Parreño (fill del malhaurat actor de igual apellido y traductor de eix últim drama.)

TIVOLI.—*La Tempestad* fou la obra escullida pel debut de la companyia y si bé no resultá una novetat per ser una obra ja tan coneguda, hu fou per lo notable desempeny que tingué com may l' haviam vist. Bé es vritat que ab artistas com la senyora Di-Franco y senyors Bergés, Bueso y Soler no podia esperarse menos.

També participaren del éxit los autors de la obra que ab motiu de l'estreno que 's prepara de *La Bruja* han vingut á Barcelona.

Posteriorment s' ha representat *La Marsellesa*, *El Juramento y Jugar con fuego* ab lo mateix aplauso.

CATALUNYA.—Molt bon éxit obtingué *Casa editorial* que s' estrená lo passat dissapte, per lo que eixa vegada hem estat conformes ab l' aplauso que lo públich de Madrid ha rebut esta obra, que en conjunt está notablement versificada y del que 'n son autors los senyors Arniche y Cantó per la lletra y Taboada per la música. No hi falta lo seu conjunt de pantorrillas.

Per avuy está anunciat *Al pan, pan y al vino, vino* y se prepara *Un vaso de agua*.

CALVO-VICO.—Ab la preciosa y difícil sarsuela titulada *Una vieja* debutá la senyora Ferrer, en la que feu gala de

sa preciosa escola de cant per lo que sigué sumament aplaudida y al final obtingué una ovació de la que 'n participá lo tenor senyor Bergadá. Es una notable adquisició que ha fet la Empresa ab dita artista, puig doná mostrás de ser una de las primeras tiples que 's dedican al género dramátich de la sarsuela espanyola.

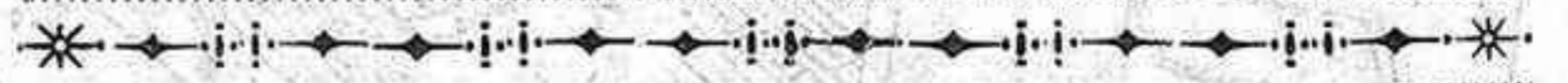
A continuació s' estrená *Zaragoza* epissodi en 1 acte, lletra del senyor Jackson Veyan, ab música del mestre Rubio. En conjunt satisfé á la concurrència mereixent 'ls honors de la repeticó entre altres pessas un *bullanguero* coró de noys, donas, frares, gent del poble, etc., etc.

En lo desempeny s' hi dlistinjí la senyora Perez y el senyor Lopez si bé lo trobarem algo exagerat. Ab tot y ser la obra de una versificació magistral y tenir una música bastant agradable, no creyém duri tant als cartells com *Cádiz* sarsuela feta pel mateix patró.

La revista *Los inútiles* continua sent la obra favorita del públich que frequenta eix preciós colisseu. Se preparan nous estrenos entre ells la revista *Las virtuosas*. Veurém quina virtut gastarán.

PÁLACIO DE CRISTAL.—Además de la *troupe* francesa, y artistas *flamenchs* hi treballala companyia francesa que dirigeix Mr. Prevost executant la aplaudida opereta *Ki-ki-ri-ki* alternantla ab *Le Roi Mabul* per lo que no es de estranyar la numerosa concurrència que tots los dias asissteix, y sos aplausos denotan ab l' agrado que sent á casi tots los artistas.

UN CÓMICH RETIRAT.

Campanadas

Felicitém á l' Empresa de Romea l' haber eliminat del poema *Judas* la música intercalada en la lletra y qual desagrado al sentirla, vá demostrar lo públich, lo dia del estreno. Per xó, tot son gustos; á la *Semana Cómica* li debia agradar segons el párrafo que vá dedicarli.

Per serietat, algun dels nostres diaris que 'n dihuen sérios.

N' hi un que vá á la *Vanguardia* que vá omplirse de ninos de la tragedia *Judas* fent de dita obra un article laudatori y en un altra número posterior la censurava comparanla ab la Passió.

Y encara queda algú que fasi cas de las apreciacions de aquets colegas!

No hi ha pas dupte qu' Espanya es un pais eminentment católich.

La Crónica del dijous y divendres sant, qu' acabém de passar ho acredita: assessinats, borratxeras y escandols; y alló del dejuni, ja no mes dejuna qui no té, y molts n' hi ha que sent amichs del peix, aquell dia satisfan lo desitj de menjar carn, cambiant ab dias de broma y de bullici lo que la tradició imposa sigan dias de dol y reculliment.

Es la societat moderna reconeguda al sacrifici del Màrtir del Golgotha!...

Aquest any s' ha vist també molt animada la exposició de trages ab lo pretest de la visita als monuments.

A Pensilvania y á consecuencia de unas barallas de familia un subjecte va assassinar á quatre fills que tenia.

La noticia no diu si després se 'ls va menjar.

Aixó fa bons als hotentotes. A un altre punt que ni volém recordarho un fill vá assassinar á la seva mare.

Ja ni sé quants ne porto de la suma d' aquest any.

Casi es com á Espanya.

En Alcoy hi ha hagut las tradicionals festes. Los comparsas de moros y cristians varen ser molt aplaudidas.

Bè, no podém dir rés; també nosaltres som de la pàtria del ou com balla

Visca lo progrés, los gegants y las trampas.

Sobre tot las trampas.

Galantment invitats assistirem á la inauguració del assensor del Monument á Colón pero ja que van á practicar-se algunas reformas tant en dit assensor com en los finestrals del mirador, ens reservém per mes tart lo donar nostra sencilla opinió.

Las dos festes de Pascua van ser motiu de goig per los teatros y de pena per los Restaurants de las aforas.

La pluja va ser causa de tot, particularment en lo segon dia.

Ja se sab; en aquest mon quan l' un plora, l' altre riu.

La Providencia es un cuyné que no guisa may á gust de tothom.

De resultas dels disparos que hi ha la bárbara costum de fer lo dissapte de gloria hi han hagut algunas desgracias. En Lleyda va ser ferida gravement una noya qu' estava ben tranquila conversant, en lo carrer de la Parra.

—Y volém governarnos nosaltres mateixos...

Diu que van ser *decomisats* uns pollastres que anavan tranquilament del carrer de Gombau al mercat del Born.

Que no ho saben aquets volatils que no poden correr per Semana Santa?

Oy, Rodriguez?

Varem llegir un article en un setmanari que 'ns va entussiasmar.

Quín valor! quina sanch freda! quin modo de jugar ab la mort!

Ab uns quants francesos d' aquest temple la nació vehina tenia la *revanche* al cove.

Eh, alló del flabarquí?..

No puch tornar del meu estupor...

Sembla mentida!

Diu un periódich que lo tenor Gayarre está en perill de perdre la veu.

El que la trovi farà sort.

Ab tot, celebrariám no resultés vritat.

Alló dels sermons á homes sols, sembla qu' ha dat mal resultat als frares carmelitas de Alba.

Naturalment, en questió de sermons no poden faltarhi las donas.

Y sense sermons, també.

Un dia de la setmana passada, vá agenollarse als peus d' un confessor de la iglesia de Sants Just y Pastor, nostre *conceller en cap* y sense *cap*, don Francisco de Paula Rius y Tauler, y seguit d' ell alguns altres concejals, que no recordém, pero que 'ns sembla haver vist, als *Nas-vidals* y *Fontrodonas*.

Lo dijous combregaren publicament en la Catedral, no ab *molas* de molí com volen feros combregar á nosaltres sino ab l' hostia sagrada.

Si tots los *pecats* diguéren

y el confessor tè *conciencia*,

no 'ls arrendo la *ganancia*

¡Ma noy, quina penitencia!

Volguent un jove enaltir lo talent d' un amich seu, vá dir en una reunió familiar:

— ¡Fulano es lo millor escriptor del *globo*!

y un xistós vá afegir:—Cautiu.

Un qu' es trovava molt tronat, llegeix un lletrero que deya: En tal carrer, número tants, deixan diner. Se 'n hi vá tot seguit, truca, l' obran y entra.

—Déus los quart.

—¿Qué volia?

—Si 'm podria deixar trenta duros que 'm fant molta falta.

—Sobre qué?

—Sobre 'l palmell de la má.

Unich encarregat de la venta y suscripcions en Madrit es don Julian Rodriguez que viu carrer del Teoro, 5, bajos, ab qui deurán entendrers tots los que desitjin vendre nostre periódich.

TELÉGRAMAS PARTICULARS de LA TOMASA

Constantinopla, 24, 6 matí.—La "Sublime Porta," ha acordat modificar algun article del Coran respecte á la prohibició de *comestibles* y *bebestibles*.

Seguirá sent pecat lo beurer ví, pero se podrá beurer champagne.

Seguirá també la prohibició de menjar porch, pero podrá menjarse llagonissa de Vich.

CASI-BÈ-FA-FRET.

San Marti de Provencals, 23, 8 matí.—Per "Sierra Morena," pot viatjarse ab mes seguretat que per aquest poble. Desde lo Pont dels Angels á las "Casas novas," sembla que s' hi passeji en Panxa Ampla y el Guerro.

Vallvidrera, 23, 8 id.—Han quedat molts cadavres de pollastres insepults, efecte de la pluja del dilluns. Sort que fa fresca y podrán esperar fins diumenje.

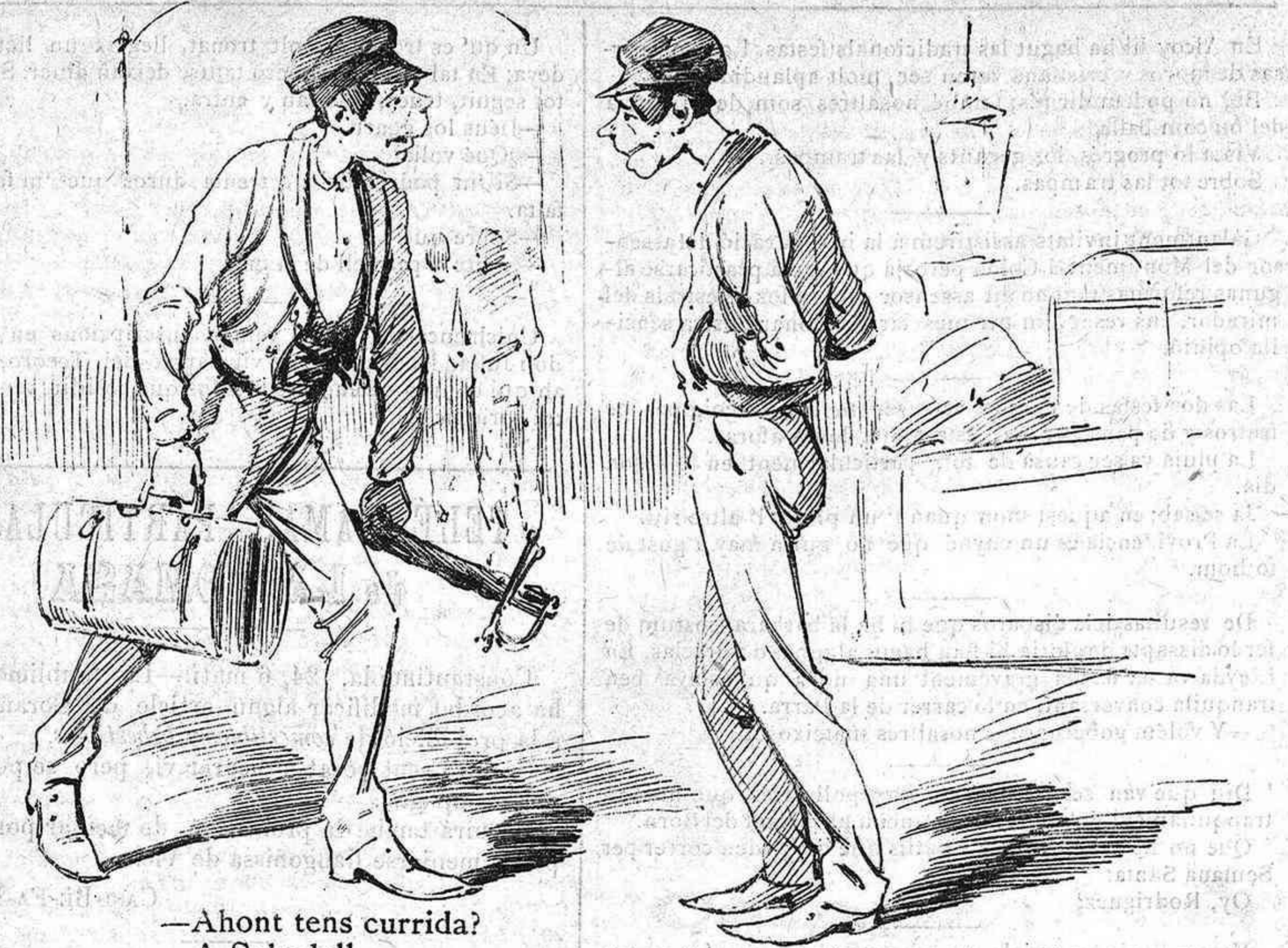
Se tracta també d' embalsamarlos.

Madrid, 24, 8 id.—*Urgent*.—Higinia ha acabat un parell de mitxas per son germá y ara es fá uns enagos per ella.

CORRESPONDENCIA

Frasquito. «Per pascua», lo deixarem per l' altra pascua. - J. A: Veurém de fer anar lo article la setmana entrant. Lo de la novela es massa tetrica. 'Ns ha fet posar pell de gallina. Lo del butxi y Lo Cassador no 'ns agrada. Lo demés ho mirarem. - Sunyé y Bés. La estrofa final de "A Clavé," es molt bunyol. ¿Dispensi, eh? - E. Molas: Sentim tenirli que dir. No cultivi la poesia, consell d' amich. - Dos que s' entenen: Si las musas llegeixen lo que 'ns envia, se desmayan y ni ab tot lo vinagre de Barcelona se retornan. - J. Patoño: Vosté fa tres; busquin un altre y podrán ballar llanseros. - Marangi: La xarada anirá, lo altre nó. - M. Gardó: Tot menos "Un rato de pega". - Jaqué: Las donas s' enfadarian volém estarhi bé. - B. Torrens y Bolart: Lo dedicat á Serra, vá Fer desesperació, es massa desesperada. - J. Abril: No sabém si la rondalla agradaria als fadrins y fadrinas, als mossos y á la quitxalla; á nosaltres no 'ns ha agradat pas. Aquella "A..." En qué quedém?.. Li dona alegria ó li trastorna lo cor? Ho hem de saber. Comensavam á llegir las Menudallas y ens hem topat ab aquet vers: "Es veritat que no ja rosa." Bè, qu' es grech aixó? - D. Bartrina: Ja anirá alguna cosa. - J. Roig y Cordomi: Queda complascut: va son trevall "arreglat". - J. Ruiz: Valls. Si no 'ns contesta, la setmana entrant li escriurem en "La Tomasa" perque tothom se 'n enteri. Ja ho sab. - R. Roig. Figueras: Serveixis llegir lo que dihém al Sr. Ruiz de Valls y pensi que també vá per vosté.

Toreros de la Riva

—Ahont tens currida?
 —A Sabadell.
 —Qué portas á la maleta?
 —Lo qu' haig de menester cada vegada: agulla, fil y árnica

TRENCA CLOSCAS

XARADA

Sabent qu' alguna gelosa
 s' ha atrevit á desmentir
 lo que fá poch temps vá dir
 l' Stramsa, d' una hermosa,
 (que á la taula que fá nou
 de la Rambla de las Flors
 venent rams roba molts cors),
 tant si cou com si no cou,
 ara aquí vull declará
 que jo 'm suscrich á la llista
 del meu amich Xaradista.
 Sí, sí, sí, elá y catalá;
 aqueia noya m' agrada,
 y m' agrada porque 's maca,
 y á ser franch lo que á mi 'n raca
 es qu' estiga enamorada
 del meu bon amich total.
 ¡Ah! si no fos un amich
 a fé de Paco que 'm dich
 que tindria ab mi un rival.
 Quan passo pe 'l costat d' ella
 tant si 'm dos-hu com si nó
 ab passió la dos-tres jo
 y que l' en trobo de bella!
 tant, que sensa di mentida,
 si per sort ella 'm volgués
 perque no se 'n desdigués
 m' hi casava desseguida.

MARANGI.

SINONIMIA

M' ha tot ab tó molt formal
 lo total de la Marió,
 que vindrá pel Carnaval,
 ell y 'l noy de ca 'n Giró.
 TRONERA TRONAT.

ESTRELLA

B R A

T . . D . . A

C S A

J. CASANOVIS.

LOGOGRIFO-NUMERICH

- 1.—Consonant.
- 6 2.—Nota musical.
- 9 6 7.—Líquit.
- 4 2 3 2.—Part del cos humá.
- 6 6 9 3 9.—Animal domesticat.
- 4 2 3 3 7 6.—Vehicul.
- 4 2 6 5 6 6 2.—Pob.ació catalana.
- 6 6 7 1 9 8 5 3.—Arbre fruyté.
- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Nom d' home.
- 1 2 6 6 9 3 4 2.—Isla.
- 4 2 1 5 6 7 2.—Flor.
- 2 1 2 6 7 2.—Nom de dona.
- 4 2 3 1 5.—Carrer de Barcelona
- 3 7 1 2.—En 'ls versos.
- 9 4 2.—Animal de ploma.
- 9 3.—Mineral.
- 9.—Vocal.

K. NARÉJAS.

GEROGLIFICH

Hescolá y Kassador

N oha N D

KUUUAR.

T. T. T.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

- Xaradas.—Lli-ga-ca-ma.
 » Pi-ca-dó.
 Endevinalla.—Ribot.
 Anagrama.—Costella-Castella.
 Conversa.—Ar-sis.
 Trenca caps.—La esquella de la torratxa
 Logogrifo-Númerich.—Hospital.
 Geroglífich.—Set semanas té la cuaresma.

LA TOMASA

PERIÓDICH IL·LUSTRAT Y LITERARI

Suscripció. 0'50 pesetas al mes
 Número corrent. 10 céntims

NOTA.—Tota reclamació podrà
 dirigir-se á la LITOGRAFIA DE RIBE-
 RA Y ESTANY, Administració y Re-
 dacció de dit periódich, carrer de
 Sant Pau, 56.

Lit. Barcelonesa, S. Pau, 56 —Barña.